

W numerze:

I. Wydarzenia w Krajowej Sieci GP

1. Podsumowanie warsztatów strategicznych - str. 2
2. Warsztaty pt. Zielone Szlaki Greenways i Ekomuzea - str. 2

II. Wydarzenia w Grupach Partnerskich

- Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu - str. 3

- Harcerski Piknik Żeglarski - str. 4

- Złoty ZHP w Chotczy - str. 5

- Wizyta studialna w LGD Partnerstwo Ducha Gór - str. 6

Finał Konkursu na najlepsze produkty lokalne Wrzosowej Krainy - str. 6

XXX Dni Otwarte Doradztwa Rolniczego - str. 7

- Partnerstwo dla Krajny i Pałuk wspiera młode talenty z powiatu nakielskiego - str.7

Ruszyła Mała Akademia Lidera - str. 8

Wizyta gości z Czech - str. 8

Wyjazd studyjny „Lepszy przykład, niż wykład” - str. 9

- Wyjazd studyjny do Lanckorony - str. 10
Bieszczady od podszewki - relacja z praktyk leśnych - str. 11

- Produkt lokalny naszą wizytówką - str. 11

Sekretariat Krajowej Sieci Grup Partnerskich:

Fundacja Partnerstwo dla Środowiska
Ul. Św. Krzyża 5/6, 31-028 Kraków
Tel. 012 430 24 65
www.fpds.pl
www.grupypartnerskie.pl

Kontakt:

Barbara Kazior
Koordynator Grup Partnerskich
Email: barbara.kazior@fpds.pl

Anna Jarzębska
Specjalista ds. Grup Partnerskich
Email: anna.jarzewska@fpds.pl

Ewa Trojan
Email: ewa.trojan@fpds.pl

I. Wydarzenia w Krajowej Sieci Grup Partnerskich

1. PODSUMOWANIE WARSZTATÓW STRATEGICZNYCH KOORDYNATORÓW GRUP PARTNERSKICH (TŁUSZCZ, 20-22.09.2010)

W dniach **20-22 września b.r. w Tłuszczu k. Warszawy** odbyło się **spotkanie strategiczne koordynatorów Grup Partnerskich**. Spotkanie miało na celu podsumowanie dotychczasowych działań i strategii KSGP, zastanowienie się, jakie inicjatywy powinny być podejmowane w przyszłości oraz jak rozłożyć obowiązki związane z funkcjonowaniem Sieci między jej biuro oraz członków.

Spotkanie poprowadził **Cezary Ulański z Centrum Doradztwa Strategicznego w Krakowie**. Pierwszego dnia, po krótkim wprowadzeniu, rozpoczęliśmy refleksję nad zaletami i

wadami dotychczasowych działań Sieci. Okazało się, że do mocnych stron należy marka KSGP, która jest rozpoznawalna w organizacjach pozarządowych w całej Polsce. Do rzeczy, z których powinniśmy być dumni zaliczyliśmy też: autorskie programy Sieci, trwałość działania (w porównaniu do innych struktur tego typu), ludzie, ich pasja oraz wartości, którymi się kierujemy, fakt, że Sieć jest inicjatywą oddolną oraz dobry poziom komunikacji między sekretariatem, a Grupami. Wadami jest z kolei słaba komunikacja wewnątrz Grup (brak wiedzy o Sieci wśród partnerów), zbyt duży wkład sekretariatu w działalność Sieci oraz brak „systemu antykrzysowego” dla członków Sieci. Kolejnym etapem warsztatów było omówienie, w ramach pracy w grupach, CELÓW, DOMEN DZIAŁANIA oraz KODEKSU POSTĘPOWANIA (czyli wartości, jakimi kierujemy się w Sieci). „Burza mózgów” wywołała dużo emocji i żywą dyskusję, szczególnie w kwestii domen działania Sieci.

Drugi dzień poświęcony był zaplanowaniu działań Sieci w przyszłości. Zaczęliśmy od zastanowienia się, jakie są główne trendy w dziedzinie polityki, technologii, regulacji prawnych i innych dziedzin, które mogą mieć wpływ na działanie organizacji. Ostatnią częścią warsztatów była praca w Grupach dotycząca domen działania KSGP. Każdy zespół roboczy miał zidentyfikować problemy w ramach poszczególnych domen i wskazać propozycje rozwiązań. Wieczorem odbyła się uroczysta kolacja, na którą zostali zaproszeni lokalni działacze samorządowi.

Trzeciego dnia warsztatów odbyła się wizyta studialna na terenie Grupy Partnerskiej „Cudu nad Wisłą”, która była gospodarzem i współorganizatorem warsztatów.

2. WARSZTATY PT. ZIELONE SZLAKI GREENWAYS I EKOMUZEJA - METODY OCHRONY I PREZENTACJI LOKALNEGO DZIEDZICTWA (KRAKÓW, 23.09.2010)

W dniu 23 września w Krakowie odbyło się **szkolenie pt. „Zielone Szlaki Greenways i Ekomuzea - metody ochrony i prezentacji lokalnego dziedzictwa”**. Szkolenie, współorganizowane z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej, skierowane było do przedstawicieli partnerstw lokalnych z terenu Małopolski.

Celem szkolenia było zaprezentowanie uczestnikom koncepcji Zielonych Szlaków – Greenways i Ekomuzeum jako metody ochrony dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego regionu, opartej na partnerstwie i mechanizmach ekonomii społecznej oraz przygotowanie do ich projektowania. Szkolenie poprowadzili Barbara Kazior oraz Krzysztof Florys z Fundacji Partnerstwo dla Środowiska.

II. Wydarzenia w Grupach Partnerskich

EUROPEJSKI TYDZIEŃ ZRÓWNOWAŻONEGO TRANSPORTU (KRAKÓW, 16-22 WRZEŚNIA 2010)

W dniach **16 – 22 września 2010** odbył się w Krakowie **Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu**. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Nowej Huty wraz z Urzędem Miasta Krakowa zorganizowało w ramach Tygodnia następujące przedsięwzięcia:

Rajd rowerowy wokół łąk Nowohuckich, który odbył się **16 września**. Wzięta w nim udział młodzież nowohucka oraz wystąpiły dzieci z przedszkoli. Łącznie w imprezie uczestniczyło 215 osób.

Dzień **17.09.2010** był **X Dniem Dziedzictwa Kulturowego Nowej Huty**. W tym dniu swoje drzwi dla mieszkańców Nowej Huty a także turystów otwarty nowohuckie muzea, dworki, domy kultury a także Teatr Ludowy. Zwiedzający mogli podziwiać bogactwo kulturowe zgromadzone przez dziesięciolecia w Muzeach Nowej Huty. Szczególnym zainteresowaniem cieszyły się: stała ekspozycja w Dworku Jana Matejki, zabytek bez tajemnic – Fort 49, bezpłatne oprowadzanie po kompleksie w Branicach, wystawa „Czas zatrzymany” – archiwalne fotografie Nowej Huty, spacer po Nowej Hucie zorganizowany przez Muzeum Historyczne Miasta Krakowa – oddział Dzieje Nowej Huty oraz zwiedzanie Muzeum Lotnictwa Polskiego. Instytucje te udostępniły w tym dniu swoje ekspozycje bezpłatnie .

W dniu 18.09.2010 odbyła się **wycieczka autokarowa do Stryszowa Szlakiem Bursztynowym**. Wzięty w niej udział dzieci ze świetlic środowiskowych prowadzonych przez **Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Nowej Huty**. Pierwszym punktem wycieczki było zwiedzanie XVI wiecznego Stryszowskiego Dworu. Z Dworu udaliśmy się do EKOMUZEUM ICCP, gdzie wtajemniczono nas w technologię ekologiczną. Następnym etapem było zwiedzanie XVIII wiecznego Kościoła w Stryszowie z wyposażeniem w stylu baroku. Po fascynującym zwiedzaniu udaliśmy się na posiłek w Kalwarii Zebrzydowskiej, po którym udaliśmy się do Kościoła w Kalwarii Zebrzydowskiej, gdzie złożyliśmy prośby o zdrowko dla naszych rodzin oraz najbliższych znajomych, a także dla nas samych. Na tym nasza wycieczka się zakończyła. Pełni wrażeń powróciliśmy do domów, aby móc opowiedzieć najbliższym co ciekawego widzieliśmy.

HARCERSKI PIKNIK ŻEGLARSKI (MŚCIWOJÓW, 12 WRZEŚNIA 2010)

Harcerskie Pikniki Żeglarskie na stałe wpisały się w kalendarz imprez sportowych organizowanych na terenie Powiatu Jaworskiego. Tegoroczna szósta już edycja była rekordowa nie tylko pod względem liczby osób zgromadzonych na widowni, ale także m. in. z punktu widzenia ilości załóg kajakarskich, które w 3 kategoriach wiekowych współzawodniczyły o cenne nagrody.

Organizatorem przedsięwzięcia był Harcerski Klub Żeglarski WIDMO z Targoszyna, którego każdorazowo w tych działaniach wspiera Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Targoszyn na czele z Prezesem Panem Piotrem Pieniążkiem. Bogaty program imprezy, którą przeprowadzono 12 września br. obejmował m. in. miasteczko linowe tradycyjnie wykonane przez harcerzy, koncert szantowy, pływanie na motorówce i na kole przyczepionym liną do motorówki, itd. Nie obyło się także bez współzawodnictwa kajakarskiego, w którym wzięło udział aż 41 dwuosobowych załóg z powia-

tu jaworskiego, lubińskiego, świdnickiego oraz legnickiego.

Z radością informujemy, że nasze lokalne załogi oparły się ogromnej zewnętrznej konkurencji, która nie chciała łatwo oddać pola, walcząc do ostatnich metrów wyścigu. Nowością w programie był bez wątpienia pierwszy w historii **konkurs kulinarny "O najsmaczniejszą sałatkę wikinga"** w której bezkonkurencyjna okazała się Pani Beata Bocheń.

Spółeczność Hufca Jawor może być nie tylko dumna z tego, iż udało jej się po raz kolejny przeprowadzić ciekawą imprezę całkowicie otwartą dla lokalnej społeczności, ale także z faktu, iż oprócz licznie przybyłych na tą okazję młodych harcerzy. Na apel odpowiedzieli również nieco starsi wiekiem instruktorzy harcerscy, którzy mogą obecnie mieć poczucie iż jest to ich wspólne dzieło.

Tekst: Krzysztof Kowalczyk

ZŁOT ZHP W CHOTCZY (CHOTCZA, 10-12 WRZEŚNIA 2010)

40 lat temu w maju 1970 roku w Chotczy odbył się **Złot harcerski Hufca ZHP Lipsko**. Na Złot przyjechały niemalże wszystkie drużyny, które pracowały w Hufcu, zaproszeni goście, przedstawiciele władz harcerskich, samorządowych, partyjnych, wojewódzkich i centralnych. Na placu szkolnym w Chotczy zgromadziło się blisko pół tysiąca zuchów, harcerzy i instruktorów. W ówczesnym czasie, 40 lat temu, w każdej szkole pracowały drużyny harcerskie i gromady zuchowe. W niektórych placówkach było ich po kilka. Młodzież bardzo chętnie zrzeszała się w kręgach harcerskich. Była to często jedyna alternatywa spędzenia czasu wolnego i relaksu w środowisku większym od codziennej pracy i nauki.

Przed 40 laty funkcję Komendanta Hufca i Gospodarza Złotu pełnił dh Daniel Czajor a jego zastępcą i osobą odpowiedzialną za nadanie imienia i wręczenie sztandaru był dh Kazimierz Niedziela. Dzisiaj po 40 latach druh Kazik piastuje również funkcję Zcy Komendanta Hufca ZHP Lipsko, a ponadto jest drużynowym Gromady Zuchowej i 3 Drużyny Harcerskiej w Wielgiem.

Wspaniały człowiek, instruktor harcerski, tryskający humorem i ogromnym ciepłem wewnętrznym, zawsze gotowy nieść chętną pomoc bliźnim i posłuszny prawu harcerskiemu odebrał podczas tegorocznego Złotu Medal "Za Zastugi dla Ziemi Lipskiej" nadany przez Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Lipskiej "POWIŚLE".

Obrzędowe ognisko poświęcone 100-leciu harcerstwa w Polsce i jego historii na Ziemi Lipskiej w piątkowy wieczór rozpalili gość honorowy Wicewojewoda Mazowiecki Dariusz Piątek. Sobotnie uroczystości jubileuszowe dedykowane były czterdziestej rocznicy nadania imienia Bohaterów Chotczy Hufcowi ZHP Lipsko, poświęceniu odnowionego sztandaru Hufca oraz uroczystościom kombatanckim przełamania frontu na Wiśle w 1944 roku. Na placu przed Zespołem Szkół Samorządowych w Chotczy zebrali się przedstawiciele różnych profesji życia społecznego: władz samorządowych różnych szczebli, organizacji pozarządowych, instytucji, kombatanatów, zaproszonych gości, zuchów, harcerzy, instruktorów i instruktorów seniorów.

Spotkanie rozpoczęła polowa msza święta, po której zakończeniu księża poświęcili odnowiony sztandar. Następnie odśpiewano hymn, wciągnięto flagę państwową na maszt i nastąpiła prezentacja sztandaru. Ważnym punktem uroczystości był apel poległych poprowadzony przez p. Tadeusza Pękałę - dowódcę Jednostki Nr 1005 "Strzelec" z Lipska oraz młodzież strzelecką i harcerzy. Ceremoniał złożenia wiązanek kwiatów i zapalenia zniczy pod pomnikiem pomordowanych bohaterów II wojny światowej na placu szkolnym był kolejnym elementem uroczystości. Pokaz musztry paradnej w wykonaniu Strażackiej Orkiestry Dętej ze Zwolenia wzbudził ogromny zachwyt i podziw wśród zgromadzonych. Przed następnym punktem programu, którym był występ uczniów - harcerzy z XIII DH im. Alka i Rudego w Chotczy, wszyscy uczestnicy uroczystości zostali zaproszeni na pyszną strażacką grochówkę. Występ młodzieży z Chotczy wzbudził ogromny aplauz, a w ich wykonaniu można było zaobserwować wielkie zaangażowanie i profesjonalizm zarówno dzieci jak i opiekuna dh Anety Skwiry. Wspólne śpiewy znanych utworów, zabawy ruchowe, płaśnianie podczas występu harcerskiego zespołu BALANGA z Irządza to bardzo miłe podsumowanie imprezy. Spotkania w harcerskim i kombatanckim kręgu, wspomnienia i dyskusje, wpisy do harcerskich kronik zakończyły uroczystości rocznicowe.

WIZYTA STUDIALNA W LGD PARTNERSTWO DUCHA GÓR (30 WRZEŚNIA - 1 PAŹDZIERNIKA 2010)

Kilkunastu przedstawicieli lokalnych liderów z Wrzosowej Krainy wzięło udział w **wizycie studyjnej na obszarze LGD Partnerstwo Ducha Gór**. Wizyta miała na celu zapoznanie jej uczestników z działalnością organizacji, która osiąga sukcesy w rozwijaniu m.in. marki lokalnej oraz produktu turystycznego. Gospodarze Partnerstwa Ducha Gór, Dorota Goetz – Prezes LGD i Marcin Sobaszek – Wiceprezes LGD podzielili się z wrzosowianami dobrymi praktykami. Uczestnicy wyjazdu mieli więc okazję poznać zasady funkcjonowania **Skarbca Ducha Gór, czyli sklepiku z produktami lokalnymi przy siedzibie LGD**. Uwagi przekazane przez przedstawicieli Ducha Gór okazały się bardzo cenne. W programie wizyty znalazły się także przykłady inicjatyw lokalnej fundacji w tworzeniu kompleksowego produktu turystycznego LGD. Inicjatywy te ukazano na przykładzie dwóch pałaców: w Wojanowie i w Łomnicy. W Łomnicy mogliśmy uczestniczyć w **kiermaszu dożynkowym „Wieńcowiny we Dworze”**, w którym wzięli również udział wystawcy z Wrzosowej Krainy.

Niewątpliwą atrakcją wizyty były warsztaty piernikarskie przeprowadzone przez Marcina Goetzę, dostarczyły one nie tylko fachowej wiedzy na temat wypieku pierników, ale również sporo zabawy. Odwiedziliśmy również **gospodarstwo agroturystyczne „Pod Srebrną Górą”**, po którym oprowadzała nas właścicielka - pani Agata Wolak. Z zainteresowaniem zapoznaliśmy się także z gospodarką rybacką na Stawach Podgórzyńskich, po których oprowadzał nas ich właściciel, Jan Ogłaza. Wizytę zakończyliśmy w Kowarach, w Parku Miniatur, gdzie mogliśmy zobaczyć niezwykle precyzyjnie wykonane miniatury najcenniejszych zabytków Dolnego Śląska.

FINAŁ KONKURSU NA NAJLEPSZE PRODUKTY LOKALNE WRZOSOWEJ KRAINY (CHOCIANÓW, 6 WRZEŚNIA 2010, PRZEMKÓW, 26 WRZEŚNIA 2010)

Od kilku już lat jednym z głównych aktorów **Dolnośląskiego Święta Miodu i Wina** są **produkty lokalne Wrzosowej Krainy**, które jako ważny element dziedzictwa kulturowego wyraźnie się wpisują w charakter Święta. Stają one w konkursowe szranki, walcząc o miano **Najlepszego Produktu Lokalnego Wrzosowej Krainy**. geograficznym. Konkurs na *Najlepszy Produkt Lokalny Wrzosowej Krainy* dostarcza osobliwych wrażeń, gdyż pozwala wydobyć na światło dzienne **wyjątkowe bogactwo kulinarne obszaru wschodniej części Borów Dolnośląskich**.

Produkty żywnościowe i potrawy startujące w konkursie organizowanym przez Grupę Partnerską i Lokalną Grupę Działania „Wrzosowa Kraina”, charakteryzują się szczególnymi cechami jakościowymi, tradycyjnymi sposobami przyrządzania i wytwarzania, sięgającymi często odległej historii. Wytwarzane są głównie w małej skali przy wykorzystaniu specyficznych umiejętności i technologii, a także związane są z określonym obszarem geograficznym. Konkurs na *Najlepszy Produkt Lokalny Wrzosowej Krainy* dostarcza osobliwych wrażeń, gdyż pozwala wydobyć na światło dzienne wyjątkowe bogactwo kulinarne obszaru wschodniej części Borów Dolnośląskich.

Podczas **XI Dolnośląskiego Święta Miodu i Wina w Przemkowie** odbyło się rozstrzygnięcie **III Konkursu na Najlepszy Produkt Lokalny Wrzosowej Krainy**. Do nagrodzonych produktów należą, m.in.: nalewka korzenna, mirabelówka, nalewka z tarniny, miód owocowy „Maliniak”, wino „Stary Wiarus”, jagodowa kula, miodowe pierniczki, pieczeń z dzika z grzybami, pulpety z karpia w sosie pomidorowym, karp wędzony, herbatka z wrzosu, konfitura z brusznicy, sok malinowy, konfitura jagodowa.

Konkurs na *Najlepszy Produkt Lokalny Wrzosowej Krainy* na stałe wpisał się w kalendarz Dolnośląskiego Święta Miodu i Wina chociażby dlatego, że dziedzictwo kulinarne Wrzosowej Krainy jest rozpoznawalne na rynku i cieszy się coraz większym uznaniem wśród konsumentów. Ostatni weekend września w Przemkowie jest więc szansą na poznanie wielu tych wyjątkowych smaków.

XXX DNI OTWARTE DORADZTWA ROLNICZEGO (PIOTROWICE, GM. CHOJNÓW, 25-26 WRZEŚNIA 2010)

W dniach **25-26 września br. w Piotrowicach** odbyła się jedna z najbardziej znanych w Polsce imprez skierowanych przede wszystkim do rolników. **XXX Dni Otwarte Doradztwa Rolniczego** połączone z **XV Wystawą Zwierząt Hodowlanych** oraz z **V Przeglądem Zespołów Folklorystycznych „Śpiewająca Wieś”** były częścią cyklu Dni Dolnego Śląska 2010, który łączy najbardziej znane plenerowe imprezy kulturalne, rozrywkowe, folklorystyczne i sportowe województwa dolnośląskiego. Impreza miała miejsce na terenie kompleksu pałacowo-parkowego w Piotrowicach, gdzie można było obejrzeć m.in. wystawy: zwierząt hodowlanych,

ląnych, rękodzieła, sprzętu rolniczego, środków produkcji dla rolnictwa, krzewów i kwiatów, a także odwiedzić liczne stoiska gospodarstw agroturystycznych, banków, firm doradczych i ubezpieczycieli.

W tych dniach **Stowarzyszenie LGD „Wrzosowa Kraina”**, pod egidą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, prezentowało produkty lokalne i tradycyjne Wrzosowej Krainy. Każdy z uczestników XV Wystawy Zwierząt Hodowlanych miał doskonałą okazję do zasmakowania miodów z Wrzosowej Krainy, chleba wiejskiego, grzybowej gromadki, miodowych pierniczków z Przemkowa, smalcu Leśnika oraz domowych przetworów z jagód, brusznicy i grzybów. Dużą atrakcją były niewątpliwie wyśmienite domowe wypieki Pań ze znanego Zespołu Folklorystycznego „Echo” z Chocianowca z gminy Chocianów.

PARTNERSTWO DLA KRAJNY I PAŁUK WSPIERA MŁODE TALENTY Z POWIATU NAKIELSKIEGO

17 września w Restauracji Rarytas w Sadkach podpisano umowy na **stypendia w ramach Programu „Młody Talent Krajny i Pałuk”**. To już **III edycja Programu prowadzonego z sukcesem przez Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”**. Celem Programu jest wspieranie szczególnie uzdolnionych uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych zamieszkałych na terenie powiatu nakielskiego. Począwszy od września stypendyści będą otrzymywali świadczenia pieniężne w wysokości 200 zł miesięcznie. W środowej uroczystej gali uczestniczyli także goście z Grupy Partnerskiej z Czech, którzy od niedzieli 12 września do piątku 17 września podglądali działalność Partnerstwa i jego członków.

Więcej o Programie stypendialnym „Partnerstwa dla Krajny i Pałuk” na stronie www.krajna-paluki.cna.org.pl (zakładka Fundusz Stypendialny).

RUSZYŁA MAŁA AKADEMIA LIDERA (29 WRZEŚNIA 2010)

29 września odbyły się pierwsze zajęcia dla grupy uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z terenu powiatu nakielskiego w ramach **„Małej Akademii Lidera”**, której celem jest rozwijanie umiejętności liderkich u młodych ludzi oraz zachęcanie ich do podejmowania własnych inicjatyw. Podczas pierwszych zajęć dwunastka uczestników, m.in. przy użyciu zabaw integracyjnych zapoznała się z zasadami dobrej komunikacji i aktywnego słuchania. W trakcie pracy w podgrupach uczestnicy warsztatów wykreowali wspólnie model lidera - dokonali identyfikacji najważniejszych cech, którymi powinien charakteryzować się lider, aby pociągnąć za sobą rzesze młodych ludzi. Ponadto wspólnie z prowadzącymi zastanawiano się, w jaki sposób zachęcić młodych ludzi do czynnego włączania się w życie społeczne - szukano form dotarcia do młodzieży oraz odnalezienia

atrakcyjnych form kreatywnego spędzania czasu wolnego. Na zakończenie, w związku z mającym ruszyć niebawem plebiscytem Młody Talent Krajny i Pałuk uczestnicy zastanawiali się, jakie formy promocji tego przedsięwzięcia trafią najlepiej do ich rówieśników. Kolejne spotkanie I grupy Małej Akademii Lidera odbędzie się w październiku, a zaraz po nim swoją przygodę z Akademią rozpocznie II grupa uczestników.

WIZYTA GOŚCI Z CZECH (POWIAT NAKIELSKI, 12-17 WRZEŚNIA 2010)

W dniach 12 – 17 września na terenie powiatu nakielskiego przebywała 15-sto osobowa grupa lokalnych liderów z regionu Bory w Czechach. Głównym celem wizyty było zapoznanie się z dotychczasową działalnością „Partnerstwa dla Krajny i Pałuk” oraz jego członków i partnerów. Najliczniej reprezentowaną grupą byli nauczyciele z niewielkich wiejskich szkół w Czechach, którzy z zainteresowaniem przyglądali się działalności niepublicznych szkół podstawowych w Olszewce i Anielinach. Chętnie uczestniczyli w zorganizowanych specjalnie dla nich warsztatach rękodzielniczych czy pokazach haftu krajeńskiego.

Drugiego dnia pobytu goście uczestniczyli w warsztatach malowania na szkle przygotowanych przez Towarzystwo Miłośników Kultury Ludowej DOMAN oraz odwiedzili miasto wojewódzkie Bydgoszcz.

W kolejnym dniu pobytu na terenie gminy Szubin Czesi przyglądali się lokalnym inicjatywom zrealizowanym m.in. przez sołectwo Małe Rudy. Odwiedzili także **Szkołę w Rynarzewie**, **Muzeum Ziemi Szubińskiej** oraz **Nadleśnictwo Szubin**. Grupa zapoznała się także z cyklicznymi działaniami Partnerstwa, takimi jak **doroczny Konkurs Kulinaryny czy Program Stypendialny „Młody Talent Krajny i Pałuk”**. W dniu 15 września w Restauracji „Rarytas” w Sadkach uczestniczyli w uroczystej gali przyznania przez Partnerstwo stypendiów na rok szkolny 2010/2011 dziesięciu uzdolnionym młodym ludziom zamieszkującym na terenie powiatu nakielskiego.

Ostatniego dnia goście odwiedzili m.in. Muzeum Ziemi Krajeńskiej oraz poznali urokliwe zakątki Doliny Noteci, biorąc udział w rejsie szkoleniowym statkiem Władysław Łokietek. Wizyta Czechów była niewątpliwie kolejnym krokiem w kierunku zacieśnienia współpracy polsko – czeskiej. Już w październiku członkowie Partnerstwa wezmą udział w międzynarodowym seminarium na temat rozwoju obszarów wiejskich w Czechach.

WYJAZD STUDYJNY „LEPSZY PRZYKŁAD, NIŻ WYKŁAD” (17-19 WRZEŚNIA 2010)

W dniach 17-19 września 2010 grupa 35 osób z naszego powiatu wzięła udział w **wyjeździe studyjnym do LGD (Lokalna Grupa Działania) Stowarzyszenie Łączy nas Kanał Elbląski**. Gospodarze w pierwszym dniu pobytu przedstawili prezentację na temat swojej pracy i dotychczasowych osiągnięć w promowaniu unikatowego na skalę światową transportu wodnego. W drugim dniu pobytu dane nam było „dotknąć i uwierzyć”. Szlak kanału elbląskiego jest jednym z dłuższych szlaków w Polsce, mierzy wraz z odgałęzieniami 151,7 km, w tym sztucznie zbudowane odcinki międzyjeziorne liczące 85,86 km. Niezwykła jest podróż statkiem po tratwie na tym szlaku. Tratwa stanowi unikatowy

zabytek architektury i hydrotechniki, liczący 150 lat. Obszar Kanału elbląskiego obejmuje rezerwat przyrody w skład których wchodzi jeziora, ujścia rzek, rzeki, lasy, Żuławy Wiślane. LGD działająca na tym obszarze zajęła się w szczególności oznakowaniem i rozpropagowaniem zabytków i osobliwości swojego regionu. Powstał **projekt pt. „Zintegrowany system promocji turystycznej obszaru Kanału Elbląskiego”**, którego założeniem jest otwarcie Krainy Kanału Elbląskiego na turystykę, jednorodne oznakowanie zabytków, wydanie przewodnika turystycznego i zwiększenie dostępności do atrakcji turystycznych. Podjęto już szereg działań promocyjnych m.in. stworzono stronę internetową, opracowano logo, zrobiono film, wykonano prezentację za pomocą makiet, organizowane są biesiady, festyny, festiwale, rajdy rowerowe po pięknie oznakowanych szlakach, wydano mapy i przewodniki. Wszystkim nam rzuciły się w oczy jednolite, doskonale widoczne tabliczki i znaki ułatwiające turystom odnalezienie osobliwości turystycznych, szlaku rowerowego itp. U nas także mamy podobne założenia. Realizujemy projekt „Łączy nas Noteć” i „Ekomuzeum Doliny Noteci”, więc ten wyjazd był dla

dla grupy pouczający i twórczy. Wróciliśmy pełni zapału do podejmowania nowych wyzwań.

WYJAZD STUDYJNY DO LANCKORONY (LANCKORONA, 24-25 WRZEŚNIA 2010)

W dniach 24-26 września **Fundacja Bieszczadzka** zorganizowała **wyjazd studyjny do Lanckorony**. Z zaproszenia skorzystały 22 osoby działające na terenie Bieszczadów. Wizyta studyjna została zorganizowana w ramach realizacji projektu p.n. **Wzmocnienie Grupy Partnerskiej "Zielone Bieszczady"** współfinansowanego ze środków Programu Operacyjnego Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. Gospodarzem w uroczej Lanckoronie było **Stowarzyszenie Ekologiczno - Kulturalne „Na Bursztynowym Szlaku” Horyzonty ITD. Inspiracja. Turystyka. Doradztwo.** Po zakwaterowaniu spotkaliśmy się w siedzibie stowarzyszenia „Na bursztynowym szlaku”, gdzie obejrzelśmy prezentację o jego działalności. Mieści się tam także stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „Gościniec 4 żywiołów”. Po prezentacji uczestniczyliśmy w warsztatach malarzkich. Wieczorem, po pełnym wrażeń dniu, przyszedł czas na uroczystą kolację w uroczym Cafe „Pensjonat”, a potem na integrację w przepięknym historycznym duchem pensjonacie „Tadeusz”.

Następny dzień przywitał nas piękną, ciepłą, jesienną aurą. Znowu wybraliśmy się do siedziby stowarzyszenia, aby od Renaty Bukowskiej (wiceprezes) posłuchać na temat firmy Horyzonty ITD Inspiracja Turystyka Doradztwo działającej przy Stowarzyszeniu Ekologiczno-Kulturalnym Na Bursztynowym Szlaku. Finansowana jest ona w części ze środków Unii Europejskiej Inicjatywy Wspólnotowej Equal w ramach projektu Gospodarka społeczna na Bursztynowym Szlaku. Firma ma na uwadze rozwój turystyki dziedzictwa kulturowo - przyrodniczego. Dowiedzieliśmy się m.in. o sklepiku z rękodziełem i różnych inicjatywach.

Po tym spotkaniu udaliśmy się na warsztaty historyczne, które dzięki osobie prowadzącego czyli pana Zbyszka zachwyciły wielu z nas! W izbie regionalnej słuchaliśmy fascynujących opowieści pasjonata historii. Na szczęście okazało się, że nasza znajomość tematu jest nie-najgorsza, co zauważył pan Zbyszek. Po swoim rzetelnym wykładzie historycznym oprowadził nas po izbie, prezentując najciekawsze eksponaty. Po jego warsztatach odbyliśmy warsztaty robienia świec z węzy oraz warsztaty ceramiczne. Dzień naszego wyjazdu obfitował w wiele atrakcji. Najpierw

pojechaliśmy do sanktuarium maryjnego Ojców Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej. Po Kalwarii zajrzeliśmy jeszcze na krótko do Wadowic - rodzinnego miasta Papieża Polaka - Jana Pawła II. Posileni papieskimi kremówkami mogliśmy wyruszyć dalej do Inwałdu do Parku Miniatur "Świat Marzeń". W Parku Miniatur znajduje się ponad 50 modeli najświetniejszych cudów architektonicznych świata, m.in.: Świątynia Akropolu, Coloseum, Krzywa Wieża w Pizie i wiele innych... Na pewno warto było pojechać w tamte strony zobaczyć zabytki, zwłaszcza te wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO, a także poczuć magiczny, nieco senny i jakby niedzisiejszy już trochę klimat Lanckorony, uroczego, cichego miasteczka z pięknymi lanckorońskimi, drewnianymi domami podcieniowymi.

pojechaliśmy do sanktuarium maryjnego Ojców Bernardynów w Kalwarii Zebrzydowskiej. Po Kalwarii zajrzeliśmy jeszcze na krótko do Wadowic - rodzinnego miasta Papieża Polaka - Jana Pawła II. Posileni papieskimi kremówkami mogliśmy wyruszyć dalej do Inwałdu do Parku Miniatur "Świat Marzeń". W Parku Miniatur znajduje się ponad 50 modeli najświetniejszych cudów architektonicznych świata, m.in.: Świątynia Akropolu, Coloseum, Krzywa Wieża w Pizie i wiele innych... Na pewno warto było pojechać w tamte strony zobaczyć zabytki, zwłaszcza te wpisane na listę światowego dziedzictwa UNESCO, a także poczuć magiczny, nieco senny i jakby niedzisiejszy już trochę klimat Lanckorony, uroczego, cichego miasteczka z pięknymi lanckorońskimi, drewnianymi domami podcieniowymi.

BIESZCZADY OD PODSZEWKI - RELACJA Z PRAKTYK LETNICH

Który z warszawskich studentów nie chciałby spędzić 3 tygodni w Bieszczadach i stać się na chwilę częścią lokalnej społeczności, uczestnicząc w jej przedsięwzięciach, poznając problemy i pomysły na rozwój? My miałyśmy tę możliwość dzięki **programowi praktyk socjologicznych** zorganizowanych przez **Akademię Rozwoju Filantropii** w Polsce oraz **Fundację Kronenberga przy Citi Handlowy**.

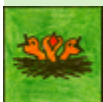

W Fundacji Bieszczadzkiej naszym głównym zadaniem było poznawanie programu „Działaj Lokalnie”, a przede wszystkim tego, jak zasady finansowania działań aktywizujących mieszkańców sprawdzają się w praktyce. Fundacja umożliwiła nam nie tylko poznanie formalnych aspektów programu, ale dzięki niej odwiedziliśmy m.in. chatę bojkowską w Zatwarnicy, aby przyjrzeć się realizacji niektórych spośród jedenastu tegorocznych projektów.

Zaskoczyła nas różnorodność działań Fundacji. Miałyśmy unikalną okazję uczestniczyć w organiza-

cji imprezy realizowanej w ramach projektu współpracy transgranicznej „Turystyka bez granic” – II Karpaccich Dni Zielonej Turystyki. Przy tej okazji poznałyśmy wielu ciekawych ludzi, którzy chętnie dzielili się z nami swoim doświadczeniem i wiedzą związaną nie tylko z realizacją tego typu inicjatyw, ale też z regionem Karpat Wschodnich i jego przyrodą. Nowa dla nas była idea ekoturystyki czy ekomuzeów. Zobaczyłyśmy również, jak ważnym czynnikiem w działalności NGO-sów na poziomie lokalnym jest kapitał społeczny oraz znajomość charakteru społeczności, z którą się współpracuje.

Zosia i Kamila

PRODUKT LOKALNY NASZĄ WIZYTÓWKĄ

We wrześniu Grupa Partnerska „Gniazdo Warmińskie” zakończyła realizację **projektu „Produkt lokalny naszą wizytówką”** dofinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Realizatorem projektu było Stowarzyszenie „Nasze Gady” jako sekretariat Grupy Partnerskiej „Gniazdo Warmińskie”. Projekt realizowany był od marca do września 2010 i wzięli w nim udział osoby zamieszkujące gminy: Jeziorany, Dywity, Purda.

W ramach działań edukacyjnych odbyły się:

- warsztaty integracyjno-motywacyjne,
- warsztaty historyczne w formie „Wyprawy po wiedzę” na pobliskie pruskie obiekty archeologiczne: grodziska i wały podłużne;
- bibułkarskie - zakończone egzaminem;
- ceramiczne - „Garnki na kole” dające wiedzę i umiejętności potrzebne do toczenia naczyń glinianych – zakończone egzaminem i wydaniem 10 Zaświadczeń o odbyciu kursu garncarskiego I stopnia;
- rzeźbiarskie i stolarskie, w wyniku których powstało w Gadach „Miejsce dla turysty”- zakończone egzaminem;
- kulinarne „Z lasu do stoika”- zakończone egzaminem. Relacje ze wszystkich warsztatów znajdują się na stronie www.naszegady.pl.

W ramach promocji projektu wydany został **Katalog produktów lokalnych Gniazda Warmińskiego**, w którym znalazło się 6 nowych produktów lokalnych powstałych podczas działań projektowych. W ramach inicjatywy edukacyjnej wydany został nowy **Przewodnik turystyki archeologicznej „Mała Barcja”**. Jest to trzeci taki przewodnik wydany przez Stowarzyszenie „Nasze Gady”. Obydwa wydawnictwa są niekomercyjne.

Efekty wspólnej pracy przerosły oczekiwania. To konsekwencja dużego zaangażowania uczestników szkolenia, chęci pogłębiania wiedzy i wprowadzania w życie nowości, które będą dla ich rodzin szansą na utrzymywanie się z takiej działalności.